

Звіт
за результатами моніторингового візиту до
Київської міської медичної частини філії ДУ «Центр охорони
здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України»
в м. Києві та Київській області

Дата візиту: 12-13.01.2022

м. Київ

Склад моніторингової групи:

- керівник групи, головний спеціаліст відділу моніторингу медичного забезпечення в об'єктах контролю Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – **Морозов Руслан Олегович**;
- головний спеціаліст відділу моніторингу медичного забезпечення в об'єктах контролю Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – **Яцюк Ганна Анатоліївна**.

Керівництво установи:

- завідувач Київської міської медичної частини філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в м. Києві та Київській області – **Письменний Ігор Миколайович**.

12-13.01.2022 відповідно до вимог статті 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини здійснено моніторинговий візит до Київської міської медичної частини філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в м. Києві та Київській області (далі – медична частина) з метою вивчення стану додержання прав засуджених та осіб, узятих під варту, у тому числі забезпечення заходів із запобігання та поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Медична частина розташована на території ДУ «Київський слідчий ізолятор» (далі – установа) за адресою: вул. Дегтярівська, 13, м. Київ та здійснює медичний контроль за станом здоров'я та надання медичної допомоги особам, які тримаються в установі, ліміт наповнення якої – 2514 осіб. На день візиту в установі утримувалось 2249 осіб.

Штатна чисельність медичної частини укомплектована: завідувачем медичної частини – 1,0 ст.; лікарем-терапевтом – 4,0 ст.; лікарем-стоматологом – 2,0 ст.; лікарем-психіатром – 0,5 ст.; лікарем-ендокринологом – 0,5 ст.; лікарем-дерматовенерологом – 1,0 ст.; лікарем-рентгенологом – 1,0 ст.; лікарем-гінекологом – 0,75 ст.; лікарем-фтизіатром – 1,0 ст.; лікарем-інфекціоністом – 1,0 ст.; лікарем-ультразвукової діагностики – 0,25 ст.;

лікарем-хірургом – 0,5 ст.; лікарем-невропатологом – 1,0 ст.; старшим фельдшером – 1,0 ст.; фельдшерами – 9,0 ст.; сестрою медичною – 4,0 ст.; рентгенлаборантом – 1,0 ст.; лаборантом – 2,0 ст.; дезінфектор – 2,0 ст.; сестра господиня – 1,0 ст.; провізором – 1,0 ст.; молодшою медичною сестрою – 1,0 ст.

На день візиту залишаються вакантними посади лікаря-психіатра – 0,5 ст., лікаря-хірурга – 0,5 ст., лікаря - гінеколога – 0,25 ст., фельдшера – 3 ст., медична сестра – 1 ст.

Моніторингова група безперешкодно оглянула приміщення медичної частини, ознайомила з умовами організації надання медичної допомоги в'язням, вивчила медичну документацію та провела спілкування з всіма ув'язненими особами. Під час спілкування скарг на неправомірні дії медичного персоналу та працівників установи, у тому числі катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижують гідність видів поводження чи покарання від ув'язнених не надходило.

На день візиту на обліку перебувало 112 ВІЛ-інфікованих осіб, 109 осіб отримує антиретровірусну терапію (далі – АРТ).

У 2021 році за медичною допомогою до медичної частини звернулось 9376 осіб, з них пройшло лікування в стаціонарі медичної частини – 116 осіб, госпіталізовано до лікарняних закладів Міністерства охорони здоров'я (далі-МОЗ) України 88 осіб.

Під час моніторингового візиту виявлено порушення вимог національного законодавства та недотримання міжнародних рекомендацій у сфері поводження з в'язнями, що призводять до порушень їх прав, зокрема:

1. Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статей 8, 116 Кримінально-виконавчого кодексу України, статті 7 та 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Європейських пенітенціарних правил та Стандартів КЗК), а саме:

1.1. Порушення прав в'язнів при проведенні первинного та профілактичного медичного огляду.

В медичній частині не забезпечено проведення своєчасного повного огляду новоприбулих осіб протягом 14 діб та профілактичного медичного огляду утримуваних осіб, що підтверджено відсутністю записів в медичних картках амбулаторного хворого про їх проведення. Лікарі не володіють інформацією про стан здоров'я утримуваних осіб, що унеможливає своєчасного виявлення ранніх ознак гострих і хронічних захворювань у в'язнів та не забезпечує динамічного спостереження.

Зокрема, під час візиту до моніторингової групи зверталися в'язні, які потребували медичної допомоги:

Ув'язнений

має забійну рану та припухлість правої кисті.

На вимогу моніторингової групи його оглянув лікар та надав необхідну медичну допомогу.

_____ яка має хронічне захворювання та потребує проведення УЗД органів черевної порожнини з метою дообстеження та призначення необхідного лікування, про що було наголошено завідувачу медичної частини.

Під час вивчення медичної документації встановлено, що неповнолітнім ув'язненим _____

_____ було проведено ЕКГ дослідження, за результатами якого виявлено ознаки патології, не оглянуті лікарем для встановлення діагнозу та призначення лікування, що може призвести до погіршення стану здоров'я ув'язнених осіб. Крім того, в медичній документації відповідне обстеження не описане лікарем-терапевтом.

У порушення вимог підпункту 3 пункту 3 Розділу IX «Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України» (далі – ПВР СІЗО), затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 14.06.2019 № 1769/5 особи, які прямують транзитом не консультуються лікарями медичної частини, у зв'язку з чим не отримують необхідного лікування та дієтичне харчування, зокрема:

засуджений _____

_____ з його слів у 2015 році прооперований у зв'язку з захворювання шлунково-кишкового тракту, скаржився на болі в животі, лікарями не оглядався, лікування та дієтичного харчування не отримував.

засуджений _____

_____ з його слів має хронічне захворювання легень, утримувався в камері, в якій постійно палять цигарки та не отримував лікування.

В порушення пункту 2.2. Розділу II «Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України із закладами охорони здоров'я з питань надання медичної допомоги особам, узятим під варту», затвердженого спільним наказом Міністерства охорони здоров'я та Міністерства Юстиції України від 10.02.2012 № 239/5/104 (далі – Порядок) рентгенологічне обстеження новоприбулим особам проводиться вибірково. Зі слів керівника медичної частини, зазначена ситуація склалась через обмежені технічні можливості рентгенографічного обладнання та несправність флюорографічного обладнання.

В порушення вимог пункту 9 глави 2 Розділу X ПВР СІЗО деякі лікарські засоби видаються на руки в'язням у дозах більше добової норми, що у разі неконтрольованого прийому може призвести до порушення стану їх здоров'я, зокрема до виникнення станів, що загрожують життю.

1.2. Ненадання первинної, вторинної та третинної медичної допомоги.

Під час візиту від ув'язнені [REDACTED] які відповідно до медичної документації мають захворювання шлунково-кишкового тракту, скаржилися на погіршення стану здоров'я. Встановлено, що вони отримують лише симптоматичне лікування. На дообстеження не направлялись та не отримували дієтичного харчування.

Також, до моніторингової групи звернувся ув'язнений [REDACTED] та повідомив, що має захворювання шлунково-кишкового тракту скарги на самопочуття. Проте лікарем він не оглядався та необхідного лікування не отримував.

Ув'язненому [REDACTED] який має ускладнення захворювання серцево-судинної системи у вигляді зниження зору, а також ув'язненому [REDACTED] які скаржилися на поступову втрату зору, консультації лікаря-офтальмолога не проводились.

Особи хворі на цукровий діабет при дієтичному харчуванні згідно з нормами заміни отримують згущене молоко та сік, що може призвести до підвищення рівня глюкози в крові та погіршення стану їх здоров'я. Крім того, в'язням хворим на цукровий діабет не проводиться контроль за рівнем цукру в крові через відсутність в медичній частині тест – смужок. Зокрема, під час моніторингового візиту до моніторингової групи звернувся ув'язнений [REDACTED] який отримував інсулін та скаржився на погіршення стану здоров'я. На вимогу групи його оглянуто лікарем. Рівень глюкози в крові становив 30 ммоль/л, надано необхідну медичну допомогу. Встановлено, що ув'язнений недостатньо проінформований з приводу режиму прийому лікарського засобу, не мав можливості контролювати рівень глюкози у крові та отримував їжу з високим вмістом цукру, що могло призвести до виникнення стану, який загрожує його життю.

Апарат УЗД не працював, оскільки потребував налаштування програмного забезпечення, що унеможливило проведення необхідних обстежень в'язнів. Крім того, телемедичний комплекс також не працює з інформаційною мережею.

В клініко-діагностичній лабораторії медичної частини відсутні реактиви для проведення досліджень крові та тест смужки для проведення досліджень сечі.

1.3. Порухення прав ВІЛ-інфікованих осіб.

В порушення «Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, територіальних органів внутрішніх справ, установ виконання покарань і слідчих ізоляторів у частині забезпечення наступності диспансерного спостереження за ВІЛ-позитивними особами, здійснення клініко-лабораторного моніторингу за перебігом хвороби та проведення антиретровірусної терапії», затвердженого наказом МОЗ від 05.09.2012 № 692/775/1311/5, ув'язнений [REDACTED] звернувся зі скаргою на відсутність в нього препарату АРТ, що може призвести до погіршення стану його здоров'я. Відповідно до медичної документації останній раз він отримував АРТ терапію у грудні 2021.

Під час дослідження медичної документації встановлено, що в порушення «Клінічного протоколу антиретровірусної терапії ВІЛ-інфекції у дорослих та підлітків», затвердженого наказом МОЗ України від 12.07.2010 № 551, усім хворим на ВІЛ, які отримують АРТ, не проводиться обстеження на рівень CD4 клітин, що може призвести до порушення контролю ефективності призначеного лікування.

1.4. Порушення прав осіб хворих на вірусний гепатит С.

В 2021 році за допомогою експрес-тестів на наявність антитіл на вірусний гепатит С (далі – ВГС) обстежено 536 в'язнів. За результатами проведених лабораторних досліджень у 155 осіб виявлено підозру на ВГС.

В порушення вимог «Стандартів медичної допомоги при ВГС у дорослих», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ України) від 15.01.2021 № 51, зазначеним в'язням не проведено ПЛР-тестування, у зв'язку з чим вони не отримують необхідного лікування, що може призвести до погіршення стану їх здоров'я.

На день проведення моніторингового візиту в аптеці медичної частини відсутні експрес тести на наявність антитіл до вірусного гепатиту С.

1.5. Недотримання інфекційного контролю та епідеміологічного нагляду за туберкульозом.

В порушення вимог пункту 1 Розділу II «Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз» затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 01.02.2019 № 287 (далі – Стандарт) та пункту 8 глава 2 розділу X ПВР СІЗО особи, з активною формою туберкульозу перебувають в камерах, які не передбачені для ізолювання інфекційних хворих та розміщені в режимному корпусі, що порушує заходи інфекційного контролю та сприяє поширенню туберкульозної інфекції.

Зокрема, моніторинговою групою встановлено, що в порушення Стандарту в камері [REDACTED] утримувались засуджені [REDACTED] та [REDACTED] прямують транзитом на лікування [REDACTED] утримувались в камерах з іншими в'язнями.

1.6. Порушення права засуджених на належну стоматологічну та зубопротезну допомогу.

Медична частина не забезпечена пломбувальним матеріалом у зв'язку з чим в'язні не отримують належну стоматологічну допомогу.

1.7. Порушення права матері та дитини на належне забезпечення.

В порушення «Клінічного протоколу медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років», затвердженого наказом МОЗ від 20.03.2008 № 149 дитина [REDACTED] не проходила обов'язкові медичні профілактичні огляди лікарем-педіатром чи лікарем загальної практики – сімейним лікарем. Огляди

дитини проводить лікар-терапевт медичної частини, який не може провести оцінку фізичного та психічного розвитку дитини. Також, дитина не отримала необхідні вакцинації відповідно до календаря щеплень.

1.8. Незабезпеченість медичними препаратами аптеки.

Відповідно до Національного переліку лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2009 року № 333 та уніфікованих клінічних протоколів розроблених у відповідності до стандартів надання медичної допомоги, затверджених наказом МОЗ України від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України», аптека медичної частини не забезпечена виробами медичного призначення та лікарськими засобами необхідними для лікування соматичних захворювань, зокрема препаратами для лікування інфекційних, серцево-судинних, неврологічних, шлунково-кишкових, дерматологічних захворювань, цукрового діабету I та II типу та знеболюючих. У зв'язку з цим утримувані особи в установі не забезпечуються належним лікуванням.

1.9. Порушення права засуджених на належні санітарно-гігієнічні умови перебування в умовах закладу охорони здоров'я.

В порушення вимог глави 1 розділу X ПВР СІЗО, в медичній частині відсутні палати для лікування осіб, хворих на соматичні захворювання та ізолятори для осіб, хворих на інфекційні захворювання. Така ситуація склалася у зв'язку з тим, що відремонтований корпус медичної частини не орендовано філією ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в м. Києві та Київській області.

В порушення «Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами» затверджених наказом МОЗ України від 08.06.2015 № 325, філією ДУ «ЦОЗ ДКВС України» в м. Києві та Київській області не укладено угоду зі спеціалізованою установою на утилізацію медичних відходів, у зв'язку з чим в медичній частині не організовано належного збирання, сортування та утилізація медичних відходів.

Також, під час моніторингового візиту виявлено порушення вимог наказу МОЗ України від 11.08.2014 № 552 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Дезінфекція, передстерилізаційне очищення та стерилізація медичних виробів в закладах охорони здоров'я» в медичній частині проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення та стерилізації виробів медичного призначення. Зокрема, в стоматологічному кабінеті замочування виробів медичного призначення здійснюється в медичному лотку та не повністю занурюються в дезінфекційний розчин.

В порушення вимог пункту 1.17 розділу I Державних санітарних правил і норм «Гігієнічні вимоги до влаштування та експлуатації рентгенівських кабінетів і проведення рентгенологічних процедур», затверджених наказом

МОЗ України від 04.06.2007 № 294, наявний у медичній частині рентгенівській кабінет функціонує без санітарного паспорту, що підтверджується записами про проведення рентгенологічних досліджень в медичних картках в'язнів та Журналі запису рентгенологічних досліджень.

Крім того, приміщення медичної частини не забезпечені проточною гарячою водою, що не дозволяє дотримуватись санітарно-гігієнічних норм та правил особистої гігієни працівників під час роботи.

Потребують проведення ремонтних робіт приміщення медичних кабінетів розміщених в корпусах, стоматологічних та рентгенологічного кабінетів.

2. Порушення права осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

На день візиту в установі утримувалось 3 особи з інвалідністю. Під час вивчення їх медичних карт встановлено, що в них відсутні індивідуальні програми реабілітації.

Відсутність документації дає підстави вважати, що в порушення Закону України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» особи з інвалідністю не отримують належних діагностичних, лікувальних і реабілітаційних заходів за наявності відомостей, що підтверджують стійке порушення функцій організму, обумовлених захворюваннями, наслідками травм, які спричиняють обмеження нормальної життєдіяльності.

3. Організація протиепідемічних заходів, які вживаються з метою запобігання поширенню коронавірусної інфекції COVID-19, спричиненої вірусом SARS-CoV-2.

На вході до установи проводиться температурний скринінг персоналу та відвідувачів за допомогою безконтактного термометра. В установі здійснюють контроль за додержанням маскового режиму. На вході до установи розміщена інформація про шляхи поширення COVID-19 та заходи профілактики коронавірусної хвороби.

Медична частина забезпечена засобами індивідуального захисту, в наявності маски, рукавички, респіратори, створено запас дезінфекційних засобів (спиртовмісних антисептичних засобів для рук та рідкого мила).

Всі працівники медичної частини вакциновані проти коронавірусної хвороби. З 2249 утримуваних осіб в СІЗО вакциновано 243 особи, з яких 178 отримали по 2 дози вакцини.

В установі наявне обладнання для проведення ПЛР-тестування на COVID-19.

Станом на 12.01.2022 в установі перебуває 1 особа з коронавірусною хворобою (COVID-19).

Не зважаючи на вжиті протиепідемічні заходи, під час моніторингового візиту виявлено недоліки, які призводять до порушення права засуджених.

3.1. Порушення права на отримання тих самих засобів та приналежностей для захисту і особистої гігієни, яких повинно дотримуватись населення вцілому (підпункт 10 пункту 8 Рекомендацій Підкомітету ООН проти катувань державам-учасницям щодо пандемії коронавірусу від 25.03.2020 та пункт 3 Переліку принципів, що стосуються поводження із особами, позбавленими свободи, у контексті пандемії коронавірусної хвороби COVID-19, затверджених Європейським комітетом проти катувань).

В медичній частині не організовано збирання використаних засобів індивідуального захисту органів дихання та шкіри в окремі ємкості з кришками та поліетиленовими пакетами, їх тимчасове зберігання, утилізація згідно вимог чинного законодавства та їх дезінфекція.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України»:

1.1. Опрацювати питання щодо фінансування Київської міської медичної частини філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в м. Києві та Київській області з метою приведення умов надання медичної допомоги у відповідність до національного законодавства та міжнародних стандартів для осіб, які утримуються в ДУ «Київський слідчий ізолятор».

1.2. Розробити зміни до «Норми харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної» відповідно до Протоколів надання медичної допомоги, затверджених МОЗ України.

2. Філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в м. Києві та Київській області:

2.1. Укласти договір про оренду приміщення корпусу № 35 філією ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в м. Києві та Київській області;

2.2. Забезпечити:

- проведення повного первинного та періодичного медичних оглядів;

- надання первинної, вторинної та третинної медичної допомоги ув'язненим та засудженим

які утримуються в ДУ «Київський слідчий ізолятор» відповідно до встановлених вимог;

- укомплектування штату Київської міської медичної частини медичними працівниками відповідно до потреби надання медичної допомоги ув'язненим та засудженим особам в установі;

- технічне переоснащення та роботу рентгенівського кабінету згідно вимог законодавства;
- аптеку медичної частини необхідними лікарськими засобами та іншими виробами медичного призначення відповідно до Національного переліку лікарських засобів та уніфікованих клінічних Протоколів надання медичної допомоги, затверджених МОЗ України;
- лабораторію медичної частини необхідними діагностичними матеріалами;
- дотримання епідеміологічного нагляду за туберкульозом;
- облаштування палат для лікування осіб в умовах стаціонару та ізоляторів для інфекційних хворих на крапельні, гострі кишкові та інші інфекційні захворювання;
- проведення лабораторних досліджень хворим з підозрою на гепатит С – якісного ПЛР тестування та забезпечення хворих на гепатит С належним лікуванням;
- проведення необхідних лабораторних досліджень хворим з ВІЛ інфекцією - обстеження на рівень CD4 клітин;
- організацію роботи з медичними відходами, їх збирання, тимчасове зберігання та утилізацію;
- укласти угоду на утилізацію медичних відходів зі спеціалізованою установою;
- проведення ремонтних робіт та забезпечення гарячим проточним водопостачанням приміщень медичної частини, які розташовані в режимних корпусах установи;
- налагодити програмне забезпечення телемедичного комплексу та апарату УЗД.

3. Київській міській медичній частині філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в м. Києві та Київській області:

3.1. Забезпечити:

- проведення повного первинного та періодичного медичних оглядів;

■ надання належної первинної, вторинної та третинної медичної допомоги відповідно до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», зокрема ув'язненим та засудженим ■

- переведення соматичних та інфекційних хворих осіб до камер-палат стаціонару та інфекційного блоку медичної частини;
- належне збирання, сортування та утилізацію медичних відходів;

- дотримання протиепідемічних заходів, які вживаються з метою запобігання поширенню коронавірусної інфекції COVID-19, спричиненої вірусом SARS-CoV-2 в установі.

**Головний спеціаліст відділу моніторингу
медичного забезпечення в об'єктах
контролю Департаменту з питань реалізації
національного превентивного механізму**

Руслан МОРОЗОВ

**Головний спеціаліст відділу моніторингу
медичного забезпечення в об'єктах
контролю Департаменту з питань реалізації
національного превентивного механізму**

Ганна ЯЦЮК